

Kedd, 1945 december 25

Csak egy éjszakára

Meg egy nappalra. Szóval huszonnégy órára elevenítsük fel a tavaly karácsonykor elkezdődött piaccéletünk emlékezetét. De nem ájtatos elmélkedéssel, hanem olyanféleképpen, mint ahogyan a híthű zsidók ülik meg ötezeréves viharos történelmük emléknapjait. Akik sátoros ünnepekkor valóban sátort építenek és húsvétkor kovásztalan kenyeret esznek.

A karácsony és a szilveszter hangulatát ne rontsuk vele. De valahogyan úgy képzelem, hogy január valamelyik ködös, fagyos hajnalán a «házparancsnokká» visszavedlett házmegbízott kongassa meg az udvari kolompot. (Mert ezt a vasúti sinszerű vasmarhaságot őrizzük meg ereklüként!) És akkor a tisztelt ház összes lakói légó-cók-mókjaikkal felszerelve vonuljanak le a nyaktörő csigalépcsőn az ismét óvóhelyé «átvarázsolt» pincébe. A vízcsapot persze el kell zárni és a villanyvilágítást kikapcsolni!

Ott lent mindenki foglalja el tavalyi helyét. A napot kezdjük el — ugyanúgy, mint tavaly ilyenkor — azzal a lélekemelő, de testlesújtó negatívummal: hogy nem mosakszunk és nem borotválkozunk.

És kezdjük el az idegesítő piszmogást a bűdös és maszatos olajmécsesekkel. Aztán tegye fel mind a harminc család reggeli teavizét a pöttömnyi sparherdro. És kezdődjék el az üdítő málnajáték a teáskannák tologatásával a peremről a fókusz felé és megfordítva. Az ezzel járó veszekedés már magától fog adódni. A tűzhely felett pedig csak szárítsák újból Kovácsék a hiányosan mosott gyerekzoknikat, haud csöpögjön csak a kétes tisztaságú zoknilé mások — nem kevésbé kétes tisztaságú — teavizébe.

Az izetlen reggeli kényelmetlen elköltése után kiki a maga mesterségét folytassa. Az asszonyok kezdjék meg az ebédfőzés közelharcát. Közben pedig a Szabóék Mariskája fenyogesse meg a naceságákat, hogyha nem csinálnak helyet azonnal a reinliben, hát feljeleni az egész reakciós — akarom mondani: zsidóberenc — társaságot a «pártnál».

A férfiak vágjanak fát, ássanak kútát, cipeljenek csöbröket és gyúrják, gyúrják az illatos sztearint. A gyerekek pedig menjenek... Na hova menjenek? — Természetesen a többiek idegeire.

Az sem ártana, ha mindeközben néhány repülőgép keringene a város felett azzal a konok, monoton, kísérteties bogárzúmmogással.

Azután ebédeljünk. Hokkedlken kuporogva, ölbetett tányéron. «A» tányérból, «a» kanállal. Délután pedig böngésszük át méssvilág mellett hunyorgó szemel a «Kitartás» című sajtótermék valamelyik régi számát azzal — a pártállás szerint rém-, avagy örömhírnek minősíthető, de mindenképpen hazug — közleménnyel, hogy a német felmentőcsapatok visszafoglalták Bicskét.

És este! Foglaljuk el szokásos ülő- vagy fekvő-, egy szóval kuporgó helyünket, szomszédunk esizmája orrunkat verdesse és lógjon szemünkbe szomszédnőnk kócos hajfürtje s a következetesen későn érkező Stocker bácsi tapossa le lelógó lábunkat. És kezdődjék el minden idők leggyönyörűsebb hangversenye: a szuszogások, hortyogások, krakogások, köhögések lekottázhatatlan szimfóniája.

A két-két órás dermesztő kapuőrséggel megszakított éjszakai nyugalmunk idején pedig álmodjunk hozzá a többi jókat. A nyilas razziákat, igazoltatásokat, kamerádok beszállásolását, sáncásást és barrikadépfűtést.

És ha másnap hajnalban — harangzúgásra, villanyfényre vízvezetékcsobogásra és villamosésillngelésre — felébredünk, akkor kezdjünk el sürgősen örülni. Örüljünk annak, hogy idén koplalhatunk és fázhatunk. Hogy élünk!

Kunszery Gyula